

VLAAMSE ACADEMIE VOOR GENEESKUNDE VAN BELGIE, KONINKLIJKE, te Brussel opgericht bij Koninklijk Besluit van 7 november 1938, verkreeg rechtspersoonlijkheid op 1 november 1945 door de wet van 11 juni 1946 en het uitvoeringsbesluit van de regent van 3 juli 1946. Bij Koninklijk Besluit van 5 november 1963 werd de koning de hoge beschermer van de Academie, en bij dat van 11 juli 1973 werd de naam veranderd in Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België.

Een tweede Koninklijk Besluit van 7 november 1938 benoemde de eerste vijftien titelvoerende leden en belastte voorlopig de apotheker Arnold Hendrix met de functie van voorzitter en Albert Lacquet met de functie van vast secretaris. In aanwezigheid van de koning had op 21 januari 1939 in het Paleis der Academiën de plechtige installatie van de Academie plaats, samen met de eveneens pas gestichte Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. De oprichting van de Vlaamse academies is een belangrijke mijlpaal geweest in de cultuurgeschiedenis van het Vlaamse volk. De jaarlijkse Vlaamse Wetenschappelijke Congressen, vooral het Vlaamsch Natuur- en Geneeskundig Congres, gesticht in 1897, hadden de bewustwording gewekt bij de Vlaamse intellectuelen en de wetenschapsbeoefening in de eigen taal ontwikkeld, waardoor de strijd voor de vernederlandsing van het universitair onderwijs gesteund werd. Het ogenblik was gekomen om door nationale wetenschappelijke academies, naast de reeds bestaande Academie voor Taal- en Letterkunde, de culturele ontvoogding van het Vlaamse volk te bevorderen. De Vlaamse Academie voor Geneeskunde had in feite een moeilijk begin: pas was ze na veel besprekingen en onderhandelingen gesticht, of poli-

tieke moeilijkheden rezen naar aanleiding van de benoeming van een der titelvoerende leden, dr. Adriaan Martens, die daarom de installatieplechtigheid niet bijwoonde en een paar maanden later, na de val van de regering, ontbinding van de kamers en algemene parlementsverkiezingen, de koning zijn ontslag aanbood. De stichtingsvergadering van de nieuwe Vlaamse Academie zag zo uitgebreide politiematregelen rondom het Paleis der Academiën te Brussel.

De minister van Openbaar Onderwijs, O. Dierckx, die de vergadering voorzat, noemde de gebeurtenis „een mijlpaal in de geschiedenis van België”, en hij, zowel als de beide voorzitters der jonge academies, legde de nadruk op het beginsel van de evenwaardigheid der Vlaamse en Franstalige academies, alsmede hun gelijklopende zending voor de Nederlandse en Franse culturen in België. Van het begin af ontmoette de jonge Academie voor Geneeskunde allerlei moeilijkheden, hetzij door opzettelijke vijandschap, hetzij door verwaarlozende onverschilligheid, doch met dynamische inspanning wist ze haar wetenschappelijk peil hoog te houden, haar rechten te veroveren en administratieve traagheid te overwinnen. Onverzettelijk heeft ze vastgehouden aan haar dubbel recht op een zelfstandig bestaan, én als Vlaamse én als geneeskundige instelling. Het heeft jaren geduld en volharding gevergd om lokaliteiten, administratief personeel, budgettaire gelden, rechtspersoonlijkheid en rechtmatige vertegenwoordiging in officiële organen te verkrijgen. De Nederlandstalige Academie heeft zich echter niet laten degraderen tot een regionale vereniging en heeft zich als een volwaardige nationale instelling doen gelden.

De statutaire opdracht van de Vlaamse Academie voor Geneeskunde is dubbel, nl. 1) een adviserend lichaam te zijn voor de regering; 2) de vooruitgang van de geneeskunde in brede zin te bevorderen, met inbegrip van de diergeneeskunde en de artsenijsbereidkunde. De Vlaamse Academie deelt deze taak met haar oudere zusterinstelling, de Académie Royale de Médecine: beide instellingen hebben in dit opzicht van het begin af samengewerkt, zodat hun ononderbroken betrekkingen in de loop van de jaren natuurlijk naar elkaar toe zijn gegroeid en een sfeer van onderlinge waardering en vertrouwen hebben geschapen, die ieders zelfstandigheid nooit in de weg heeft gestaan. De eerste werkzaamheden der Academie vonden plaats in de oorlogstijd, met alle moeilijkheden die eruit voortspuiten, en verliepen in stilte tot de vrede in het land was teruggekeerd. De Academie bevordert de vooruitgang der medische wetenschap door bespreking en publikatie van de wetenschappelijke werken die haar leden voordragen of die buitenstaanders aanbieden. Door het uitloven van prijzen, geput uit regeringsfondsen of haar toevertrouwde stichtingen, wil de Academie het wetenschappelijk onderzoek stimuleren en bekronen. In antwoord op vragen die haar door de regering gesteld worden of wel op eigen initiatief stelt de Academie verslagen op over administratieve en geneeskundige problemen die de uitoefening van de geneeskunst of de volksgezondheid betreffen. Een overzicht van haar activiteiten staat jaarlijks in een Jaarboek en Verslagen, terwijl de wetenschappelijke geschriften gepubliceerd worden als Verhandelingen. Vele problemen en beoordelingen van werken worden

afgehandeld in overleg met de Académie de Médecine door onderzoek in gemeenschappelijke commissies en jury's. Grote pioniers der medische wetenschap heeft de Academie geëerd door plechtige herdenkingen en fac-simile-uitgaven van hun werken, zoals Van Helmont, Vesalius, Verheyen, Palfijn, Rega, de Driveere, Sassenus. De Academie telt 35 titelvoerende en 10 corresponderende leden, benevens 11 buitenlandse ereleden en 36 buitenlandse corresponderende leden. Ze vergadert maandelijks te Brussel in haar lokaliteiten, doch éénmaal per jaar vergadert ze buiten haar zetel in een medisch of biologisch of industrieel of sociaal centrum, om er in contact te treden met universitaire, provinciale, gemeentelijke of particuliere instellingen ter wederzijdse uitwisseling van kennis en ideeën. Met de andere Vlaamse academies is ze, naast de Franstalige, een structurele aanpassing aan de culturele tweeledigheid van ons land, het symbool van de tot rijpheid gekomen Nederlandse cultuur in België. In de opgang van de V.B. zijn de Vlaamse academies de bekroning van het hoger onderwijs in eigen taal; hun Vlaams karakter is het onderpand van hun zedelijke verbondenheid met het eigen volk; hun wetenschappelijke waarde is het werk van in het Nederlands gevormde geleerden.

LITERATUUR : *Jaarboeken* (sinds 1938-'39); - *Jubileumboek van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde van België 1938-1963* (1963).

ALBERT LACQUET